

KRÁTKÁ SDĚLENÍ

Nová lokalita pavučince anýzového (*Cortinarius odorifer*) u Nového Jičína (Česká republika)

New locality of aniseed webcap (*Cortinarius odorifer*) near Nový Jičín (Czech Republic)

Keywords: *Cortinarius odorifer*, *Phlegmacium*, Svinec, rare fungi, Czech Republic

Abstract. A new locality of aniseed webcap (*Cortinarius odorifer*) was discovered near the town of Nový Jičín (the Czech Republic) in autumn 2016. Twenty six fruitbodies were recorded on a single herb-rich site in a mixed forest. It is only the eighth known locality of this rare fungi in the Czech Republic. The newly discovered locality is exceptional as *Cortinarius odorifer* is forming mycorrhiza here probably with silver fir (*Abies alba*) whereas on all up to date known Czech localities the species is probably associated with norway spruce (*Picea abies*).

Pavučinec anýzový (*Cortinarius odorifer* Britzelm.) je v České republice známý jen ze sedmi lokalit v různých částech státu (Džbán, Český kras, Hranický kras, Žďárské vrchy – dvě lokality, Moravský kras a Novohradské hory) – jejich podrobný soupis včetně popisu druhu a dalších informací publikovali TEJKLOVÁ & KRAMOLIŠ (2015). Na severovýchodní Moravě jsem 22.X.2016 objevil novou lokalitu:

Loučka u Nového Jičína, smíšený les (jasan, lípa, jedle) při okraji lesní cesty na severním svahu táhlého hřbetu Svince, 350 m západně od turistického rozcestníku „Skalky rozc.“, 420 m n. m., 49°34'26.0''N, 17°59'46.8''E, leg. Jiří Kocián, det. Jiří Lederer, uloženo ve sbírce Muzea Beskyd Frýdek-Místek (inv. č. H 2482).

Na ploše asi 2 m² rostlo 26 plodnic, které charakteristicky anýzově voněly. Plodnice rostly v pestrém společenstvu bylin tvořeném měsíčnicí vytrvalou (*Lunaria rediviva* L.), svízelem vonným (*Galium odoratum* (L.) Scop.), kakostem smrdutým (*Geranium robertianum* L.), pryskyřníkem kosmatým (*Ranunculus lanuginosus* L.), violkou lesní (*Viola reichenbachiana* L.), zvonkem kopřivolistým (*Campanula trachelium* L.), starčkem vejčitým (*Senecio ovatus* (G. Gaertn. et al.) Willd.), kuklíkem městským (*Geum urbanum* L.), jitrocelem větším (*Plantago major* L.) ad. V bezprostřední blízkosti nálezu rostla dospělá jedle bělokorá (*Abies alba* Mill.) a mladí tenkokmenní jedinci jasanu ztepilého (*Fraxinus excelsior* L.) a lípy srdčité (*Tilia cordata* Mill.). Opočál rostl javor klen (*Acer pseudoplatanus* L.) a smrk ztepilý (*Picea abies* (L.) H. Karst.). Z uvedeného přehledu vyplývá, že vegetace není fytocenologicky vyhraněná. Je tvořena vesměs lesními druhy náročnějšími na živiny (hlavně druhy suťových lesů a bučin). Vzhledem k poloze lokality při okraji lesní cesty jsou přítomny i některé ruderalní druhy.

Pavučinec anýzový zde roste v těsné blízkosti jedle, se kterou pravděpodobně tvoří mykorhizu. Nejbližší smrk ztepilý, který je mykorhizním symbiontem pavučince anýzového zřejmě na všech ostatních lokalitách v České republice (cf. TEJKLOVÁ & KRAMOLIŠ 2015), roste asi 15–20 m daleko od místa výskytu plodnic.

Vzhledem k významu nálezu jsem provedl průzkum celého severního svahu táhlého hřbetu Svince i několika jiných potenciálně vhodných lokalit v širším okolí Nového Jičína (Holivák, Červený kámen, Raškův kámen, Trojačka) s cílem nalézt případné další lokality pavučince anýzového – bezvýsledně. Nejbližší a teprve nedávno objevená lokalita leží v Národní přírodní rezervaci Hůrka u Hranic (LEDERER 2011).

Přestože pavučinec anýzový tvoří v České republice mykorrhizu zejména s hojně rozšířeným smrkem ztepilým, je velmi vzácný. Faktory prostředí limitující jeho výskyt nejsou známy. Důležitým limitujícím faktorem mohou být jeho biotopové nároky. Pavučinec anýzový preferuje smrkové porosty na vápencovém podloží v pahorkatinách a vyšších polohách; zatímco na Slovensku s poměrně častým výskytem takových biotopů je druh mnohem hojnější, v České republice je zastoupení těchto biotopů výrazně nižší (TEJKLOVÁ in litt. 2017). Ačkoli je pavučinec anýzový poměrně nápadný a vzhledově atraktivní, v posledních deseti letech byl nalezen jen na čtyřech lokalitách (TEJKLOVÁ & KRAMOLIŠ 2015); k nim přibývá pátá, zde popisovaná. V Červeném seznamu hub České republiky (HOLEC & BERAN 2006) je zařazen do kategorie DD (nedostatek údajů). TEJKLOVÁ & KRAMOLIŠ (2015) ho navrhuje v příštím vydání červeného seznamu přeradit do kategorie CR (kriticky ohrožený). To považují v kontextu současných znalostí za vhodný návrh.

Pro ochranu pavučince na svahu Svince je především nezbytné zachovat dřevinného symbionta (pravděpodobně jedlí) a provádět lesnické hospodaření (pojezdy lesní techniky, úprava lesní cesty atp.) ohleduplně tak, aby nedošlo k poškození místa výskytu houby. Negativní efekt by mohla mít i výraznější změna prostředí způsobená větším rozsahem těžby v lesním porostu. Atraktivní masité plodnice pavučince anýzového, rostoucí u okraje lesní cesty, jsou potenciálně ohroženy i houbáři. Jak v roce 2016 při objevení lokality, tak při její kontrole 29.IX.2017 (kdy jsem zaznamenal 8 malých teprve vyrůstajících plodnic) byly vždy jedna nebo dvě plodnice utrženy a položeny na klobouk hymenoforem vzhůru. Další houbáři při spatření lupenatého hymenoforu a dalších znaků svědčících o tom, že se nejedná o houbářsky cílené hříby, nechávají ostatní plodnice netknuté. S provozováním tohoto k houbám ohleduplného houbářského pravidla se setkávám i jinde na Novojičínsku. Sběr nebo významnější poškození plodnic pavučince anýzového ze strany houbářů tedy na lokalitě snad reálně nehrozí.

HOLEC J. & BERAN M. (eds) 2006: Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. Příroda, Praha, 24: 1–282. – LEDERER J. 2011: Inventarizační průzkum NPR Hůrka u Hranic: Houby. [ms.]. Depon. in: Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP), Praha, 26 pp. – TEJKLOVÁ T. & KRAMOLIŠ J. 2015: Vzácné a zajímavé pavučince ČR. *Cortinarius odorifer* – pavučinec anýzový. Mykologické listy, 132:13–21.

Jiří KOCIÁN

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
Kaplanova 1, CZ-148 00 Praha 11 – Chodov, e-mail: jkocian@seznam.cz

Obr. 1. Pavučinec anýzový (*Cortinarius odorifer*) na lokalitě u Nového Jičína: a – plodnice; b – hymenofor a horní část třeně s pavučinkou; c – biotop; d – celkový pohled na lokalitu s pravděpodobnou mykorrhizní jedlí uprostřed, místo výskytu plodnic v červeném oválu (a, b, c: 22.X.2016, d: 28.X.2016, foto J. Kocián)

Fig. 1. Aniseed webcap (*Cortinarius odorifer*) on locality near Nový Jičín: a – fruit body; b – hymenophore and upper part of stipe with veil; c – habitat; d – overall view on locality with probably mycorrhizal silver fir *Abies alba* in the middle, site of fruitbodies occurrence in red oval (a, b, c: 22.X.2016, d: 28.X.2016, photo by J. Kocián)

